

Kristiina Korjonen-Kuusipuro
Etelä-Karjala-instituutti
korjonen@lut.fi
30.10.2009

Abstrakti

Muuttuva paikka - muuttuva kulttuuriperintö

Esitelmäni käsittelee luonnonympäristön muutosta ja tämän muutoksen vaikutusta paikallisiin ihmisiin ja heidän paikkasuhteeseensa. Tapaustutkimuksena on Vuoksi, Saimaalta Laatokkaan 150 kilometriä virtaava joki, jonka varrella on myös yksi Suomen vanhimmista matkailunähtävyyksistä ja merkittävä kulttuurimaisema – Imatran koski.

Vuoksen vesivoimaloiden rakentaminen, sen vaatima veden säännöstely sekä teollistuminen ovat voimakkaasti muokanneet Vuoksen jokilaakson olemusta ja maisemaa 1900-luvun alusta lähtien. Ihmiset ovat joutuneet luopumaan heille rakkaista maisemista sekä myös omista asuinpaikoistaan, sillä Suomi menetti Vuoksen jokilaakson Neuvostoliitolle 1945 ja Vuoksesta tuli suomalaisille menetetty paikka. Tänä päivänä suurin osa Vuoksesta virtaa Venäjän puolella.

Teoreettisesti tarkastelen Vuoksea eri toimijoiden tuottamien narratiivien sekä toimijoiden tilan ja paikan tulkintojen kautta. Tulkintani mukaan Vuoksi paikkana rakentuu useista rinnakkaisista, usein ristiriitaisistakin kertomuksista, joista syntyy yhteistä materiaalista ja immateriaalista pääomaa niin paikallisella, kansallisella kuin myös kansainväliselläkin tasolla. Tällä on vahva merkitys ihmisen paikkatunteelle.

Fyysinen Vuoksi jokena on jatkuvan muutoksen alainen. Kertomuksissaan alueen asukkaat kuitenkin ankkuroivat Vuoksen osaksi kulttuurista perintöään tiettyjen elementtien, esimerkiksi valokuvien tai taideteosten kautta, ja määrittelevät näin itselleen merkittävää muistin paikkaa. Paikkaa, jota ei välttämättä enää ole fyysisesti olemassa, vaan se elää pelkästään muistoissa. Myös Fyysinen paikka halutaan kuitenkin säilyttää ja näin syntyy kiistoja kulttuuriperinnöstä, jonka arvoa ei välttämättä ulkopuolelta nähdä, sillä arvo perustuu muistin paikkaan, ei fyysiseen paikkaan sinänsä.

Esitelmäni yleisiä kysymyksiä ovat voiko jatkuvasti muuttuva luonnonympäristö olla kulttuuriperintöä? Kuka määrää siitä mitä säilytetään? Vai säilyttävätkö ihmiset itse haluamansa ja miten tämä tapahtuu?

Kirjoittaja työskentelee Lappeenrannan teknillisen yliopiston Etelä-Karjala-instituutissa tutkijana ja kirjoittaa väitöskirjaa Vuoksesta. Tutkimus on osa Oulun yliopiston kulttuuriantropologian oppiaineen Menetettyt paikat – muistavat sukupolvet –hanketta.